

**การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้ง
ในประเทศไทยตามทฤษฎีฐานทรัพยากร
(Increasing the Competitiveness of the Canned Food Export Business and
Dried Food Export Business in Thailand Using the Resource-Based Theory)**

พัชรภา สິงทันสาร¹

Phatcharapha Singtanasarn¹

Received: October 10, 2018

Revised: February 12, 2019

Accepted: March 17, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ศึกษาอิทธิพลของทรัพยากรและความสามารถขององค์กรภายใต้ทฤษฎีฐานทรัพยากรที่มีต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งในประเทศไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม

กรอบแนวคิดในการวิจัยได้จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีฐานทรัพยากรความสามารถในการแข่งขัน และความสามารถในการแข่งขัน การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ข้อมูลสำหรับการศึกษามาจากแบบสอบถาม จำนวน 110 ฉบับ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารของธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2561 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ปัจจัย และวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่าทรัพยากรและความสามารถขององค์กรประกอบด้วย (1) ทักษะความชำนาญของบุคลากรภายในองค์กร (2) การมุ่งใจบุคลากรภายในองค์กรให้ทำงานด้วยความเต็มใจ (3) วัฒนธรรมการทำงานที่เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินกิจการ (4) การพัฒนาและการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจส่งออกอาหารกับผู้จัดหาวัตถุดิบ (5) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างธุรกิจส่งออกอาหารกับลูกค้าในต่างประเทศ และ (6) การยืดเวลาจัดส่งสินค้าโดยยังคงสามารถสนองความต้องการของลูกค้าได้เช่นเดิมของธุรกิจส่งออกอาหาร มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการดำเนินกลยุทธ์แบบสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน และมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งในประเทศไทยผ่านการดำเนินกลยุทธ์แบบสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน

คำสำคัญ: ทฤษฎีฐานทรัพยากร ธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋อง ธุรกิจส่งออกอาหารแห้ง ความสามารถในการแข่งขันปัจจัยสาเหตุและผล

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

Lecturer, Department of Economics, Faculty of Management Science, Rajabhat Nakhonsawan University

Email: phat-sing@hotmail.com

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the influence of the resources and capabilities of organizations under the resource-based theory on the competitiveness of the canned food exporters and dried food exporters in Thailand, both directly and indirectly. The conceptual framework of the study was derived from the study of the concepts and theories related to the resource-based view, the concept of a competitive advantage, and competitiveness.

The study employed quantitative research methodologies. A questionnaire was used as the instrument to collect data from 110 executives of canned food export businesses and dried food export businesses in Thailand in 2018. The researcher also used factor analysis and structural equation modeling as the techniques to analyze the data.

The research findings indicated that the resources and capabilities of the organization, including skills, motivation, working culture, partnerships with suppliers, customer relationships, and postponement, had a positive influence on the competitive advantage and had a positive indirect influence on the competitiveness of the canned food export business and dried food export business in Thailand through a competitive advantage.

Keywords: Resource-based Theory, Canned Food Exporters, Dry Food Exporters, Competitiveness, Antecedents and Consequences

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำหรับประเทศไทยโลกาภิวัตน์ทำให้ปัจจัยต่าง ๆ ที่เดิมไม่ถือว่าเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจเข้ามามีอิทธิพลต่อระบบเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการค้าระหว่างประเทศมีความเป็นสถาบันมากขึ้น มีองค์กรระดับโลกที่เข้ามาทำหน้าที่บริหารจัดการเศรษฐกิจโลกเพิ่มมากขึ้น เช่น องค์กรการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อตกลงการค้าระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้นเพราะจะส่งผลกระทบต่อการค้าและการผลิตของไทยอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น นอกจากนี้อุตสาหกรรมการผลิตของประเทศไทยยังถูกกำหนดและกดดันด้วยข้อกำหนดต่าง ๆ ด้านคุณภาพ ต้นทุน การส่งมอบ และมาตรฐานระดับโลก สิ่งเหล่านี้ไม่ได้เป็นทางเลือกสำหรับผู้ผลิตสินค้า แต่เป็นเส้นทางที่ต้องเดินตามข้อบังคับของลูกค้า และถึงแม้ว่าจะดำเนินการได้ครบตามข้อกำหนดต่าง ๆ ก็ยังไม่เพียงพอสำหรับการค้าระหว่างประเทศของไทยเพราะการกีดกันทางการค้าด้วยข้อกำหนดต่าง ๆ ส่งผลให้ผู้ประกอบการในประเทศต่าง ๆ มีการปรับเปลี่ยนตนเองไปสู่การแข่งขันที่ต้องใช้ความรวดเร็ว (Speed-based Competition) แทนการแข่งขันในเชิงขนาด (Scale-based Competition) (Brzozowski, 2011) อาศัยความเชื่อมโยงและเข้าถึง (Gaining Assets Network) (Kiyosaki, 2010) อีกทั้งยังให้ความสำคัญต่อผู้บริโภค (Consumption Base) การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ทำให้เกิดผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของ

ประเทศไทยเป็นอย่างมาก หากประเทศไทยไม่สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงจะส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศไทยล้าหลังประเทศอื่น ๆ ซึ่งรัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว โดยเฉพาะความจำเป็นในการเร่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคการผลิตและบริการให้สามารถยืนหยัดแข่งขันได้ในเวทีโลก และการปรับปรุงสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจ ดังนั้นจึงมีมติมอบหมายให้คณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (กพข.) ดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในระยะยาว โดยอุตสาหกรรมอาหารเป็น 1 ใน 10 อุตสาหกรรมที่สามารถสร้างมูลค่าได้เพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาถึงการสร้างรายได้ให้ประเทศพบว่ามูลค่าการส่งออกอาหารเมื่อเทียบกับมูลค่าสินค้าส่งออกกรรมวิสัยสัดส่วนที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2555-2557 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 มูลค่าสินค้าออกของประเทศไทยตั้งแต่ปี 2555-2557

(หน่วย: บาท)

ลำดับ	รายการ	2557	2556	2555
1	สินค้าออก	7,311,089.00	6,909,543.90	7,077,762.15
2	อาหาร	923,763.45	822,532.37	884,190.10
3	เครื่องดื่มและยาสูบ	46,148.51	38,717.42	34,105.03
4	วัตถุดิบ	328,955.67	369,284.46	393,948.90
5	น้ำมันและเชื้อเพลิง	384,543.07	430,837.16	460,776.93
6	น้ำมันจากพืชและสัตว์	16,285.91	22,287.00	18,549.79
7	เคมีภัณฑ์	795,189.50	737,967.83	715,469.71
8	สินค้าอุตสาหกรรม	921,729.27	892,825.77	885,812.17
9	เครื่องจักร	3,136,209.73	2,877,862.99	2,860,065.30
10	สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ	659,086.60	607,258.82	606,635.05
11	สินค้าเบ็ดเตล็ด	90,972.62	101,695.66	208,368.72
12	สินค้ากลับส่งออก	5,612.53	594.25	151.69

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2559

อีกทั้งประเทศไทยมีส่วนแบ่งตลาดโลกในอุตสาหกรรมอาหารประมาณร้อยละ 2.4 และเป็นผู้ส่งออกอาหารมากเป็นอันดับ 7 ของโลก โดยจากบัญชีรายชื่อผู้ส่งออกสินค้าประเภทอาหารของกรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ (2554) พบว่ารายการสินค้าที่มีผู้ส่งออกมากเป็นอันดับแรก และอันดับที่สองคือ อาหารกระป๋อง /อาหารในภาชนะบรรจุ มีจำนวน 1102 บริษัท และอาหารแห้ง/อบแห้ง มีจำนวน 432 บริษัท แต่อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมอาหารของไทยยังต้องเผชิญกับปัญหาหลายประการในการดำเนินธุรกิจซึ่งส่งผลต่อมูลค่าการส่งออก และความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมอาหารของไทย จึงควรศึกษาว่าจะมีปัจจัยใดบ้างที่จะส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขัน เพื่อจะได้สามารถกำหนดเป็นกลยุทธ์เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมอาหารของไทยได้ในอนาคต โดยการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับผู้ส่งออก

ภายใต้โลกแห่งการแข่งขันในปัจจุบัน จากการทบทวนงานวิจัย และวรรณกรรมในอดีตพบว่าทำได้หลายวิธี เช่น มุมมองของทฤษฎีฐานทรัพยากร (Resource-based Theory) ได้กล่าวถึงความสำคัญของทรัพยากร (Resources) และความสามารถขององค์กร (Capabilities) ซึ่ง Barney (1991) มีความเห็นว่าเป็นปัจจัยที่ทำให้ องค์กรเกิดความสามารถในการแข่งขัน และนำไปสู่ความได้เปรียบด้านผลการประกอบการขององค์กร เช่นเดียวกับ Katou and Budhwar (2006) ที่พบว่า นโยบายทางการปฏิบัติการทรัพยากรมนุษย์ได้แก่ การสรรหา การฝึกอบรม การส่งเสริม ผลประโยชน์ แรงจูงใจ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและความปลอดภัยมีความสัมพันธ์ ทางบวกกับผลการประกอบการขององค์กร โดยมีข้อสมมติว่าทรัพยากรของแต่ละองค์กรภายใต้อุตสาหกรรม เดียวกันนั้นมีความแตกต่างกัน และความแตกต่างของทรัพยากรนี้นำไปสู่ความแตกต่างระหว่างหน่วยธุรกิจ ในเรื่องตำแหน่งของความได้เปรียบในตลาดที่แข่งขันกัน (Amit and Shoemaker, 1993; Makadok, 2001) ในขณะที่ Li, et al (2006) ได้นำความสามารถขององค์กรคือการปฏิบัติการภายใต้โซ่อุปทานมาใช้ในงานวิจัย โดยพบว่ามีความสัมพันธ์ต่อความได้เปรียบในการแข่งขัน และผลการประกอบการขององค์กร และ Piercy, Kaleka, and Katsikeas (1998) พบว่า โซ่อุปทานการส่งออกมีความสัมพันธ์ที่ยอมรับได้กับความได้เปรียบ ทางการแข่งขันส่งออกบนฐานของต้นทุน และตำแหน่งของความได้เปรียบที่หน่วยธุรกิจได้รับจากการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่นั้นจะยั่งยืนได้ก็ต่อเมื่อคู่แข่งไม่สามารถลอกเลียนแบบทรัพยากรนั้น หรือไม่สามารถหา ทรัพยากรทางเลือกอื่นที่จะมาทดแทนเพื่อให้อยู่ในตำแหน่งของความได้เปรียบเดียวกันได้ (Barney, 1991)

สำหรับการวัดความสามารถในการแข่งขัน Buckley, Pass and Prescott (1998) ได้นำเสนอการวัด ความสามารถในการแข่งขัน 3 ส่วน ประกอบด้วย ผลประกอบการจากการแข่งขัน (Competitive Performance) ศักยภาพในการแข่งขัน (Competitive Potential) และกระบวนการจัดการ (Management Process) ซึ่งทั้ง 3 ส่วนนี้มีความสัมพันธ์กัน ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการวัดความสามารถในการแข่งขันจากศักยภาพในการ แข่งขันด้านความเร็วในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (Dyer, 1996) และด้านคุณภาพของสินค้า (Kumar, Motwani, and Douglas, 1999; Lui, Chen, and Tsai, 2004; Bhatnagar and Sohal, 2005; Chou, et al., 2009) เพิ่มเติมจากการวัดความสามารถในการแข่งขันจากผลการประกอบการด้านมูลค่าการส่งออก (Piercy, Kaleka, and Katsikeas, 1998; Fahy, 2002; Hooley, et al., 2005; Supitchayangkool, 2005; Morgan, Vorhies, and Schlegelmilch, 2006)

ในงานวิจัยนี้จึงต้องการศึกษาว่าจะสามารถนำทรัพยากรและความสามารถขององค์กร ตามทฤษฎีฐาน ทรัพยากรมาใช้เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งในประเทศไทย ได้อย่างไร

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลของทรัพยากรและความสามารถขององค์กรภายใต้ทฤษฎีฐานทรัพยากรที่มีต่อ ความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งในประเทศไทยทั้งทางตรง และทางอ้อม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งขอบเขตของการวิจัยออกเป็น

1. ขอบเขตด้านประชากร การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตด้านประชากร โดยศึกษาเฉพาะอุตสาหกรรมส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งที่ประกอบกิจการอยู่ในประเทศไทย โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือผู้บริหารธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งในประเทศไทย ซึ่งได้นำข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนและรายชื่อธุรกิจส่งออกอาหารมาจากบัญชีรายชื่อผู้ส่งออกสินค้าประเภทอาหารของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ จำแนกตามรายการสินค้า ประกอบด้วย (1) ธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋อง/ อาหารในภาชนะบรรจุ จำนวน 1102 บริษัท และ (2) ธุรกิจส่งออกอาหารแห้ง/ อบแห้ง จำนวน 432 บริษัท

การคำนวณขนาดของตัวอย่างใช้เป็นสัดส่วนของจำนวนตัวแปร สามารถใช้ขนาดตัวอย่างจำนวน 10 เท่าของจำนวนตัวแปร (Bentler and Chou, 1987) การวิเคราะห์ครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้ 11 ตัวแปร จึงประมาณค่าและคำนวณขนาดตัวอย่างได้เท่ากับ 110 ตัวอย่าง จากการศึกษางานวิจัยที่ดำเนินการวิจัยทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศมีอัตราการตอบกลับต่ำ ดังนั้นผู้วิจัยจึงกระจายแบบสอบถามไปยังกลุ่มประชากรทั้งหมดเพื่อให้สามารถรวบรวมข้อมูลได้ครบตามขนาดตัวอย่างจำนวน 110 ตัวอย่าง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ได้บูรณาการแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทฤษฎีฐานทรัพยากร ความได้เปรียบในการแข่งขัน และความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งทรัพยากรและความสามารถขององค์กรประกอบด้วย ทักษะความชำนาญ การจูงใจ และวัฒนธรรมการทำงาน ความเป็นหุ้นส่วนกับผู้จัดหาวัตถุดิบ การสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า และการยืดเวลาจัดส่งสินค้า และทดสอบรูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นรวมถึงอิทธิพลของปัจจัยต่างๆ ที่มีต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งในประเทศไทย

3. ขอบเขตระยะเวลา โครงการวิจัยนี้มีระยะเวลาดำเนินงาน 1 ปี ในปีงบประมาณ 2561

สมมติฐานของการวิจัย

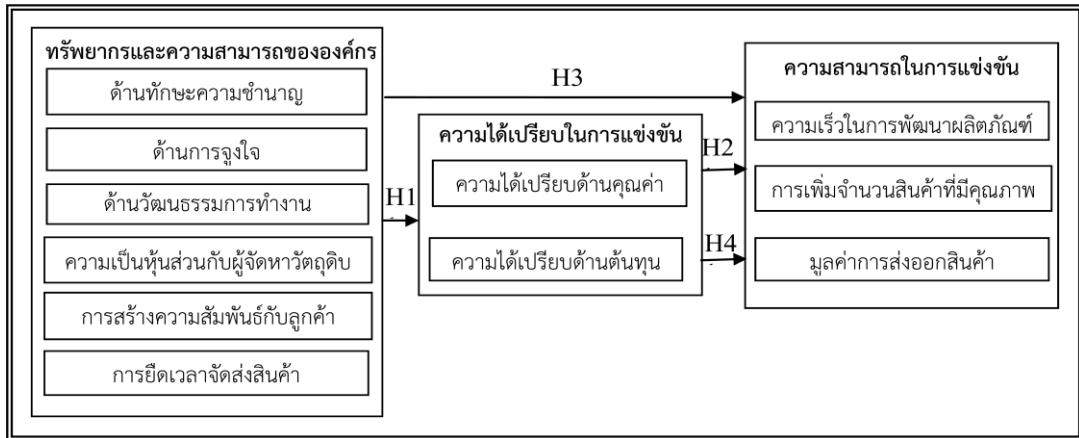
การศึกษาถึงอิทธิพลของทรัพยากรและความสามารถขององค์กรภายใต้ทฤษฎีฐานทรัพยากรที่มีต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งในประเทศไทยมีสมมติฐานงานวิจัยดังต่อไปนี้

H1: ทรัพยากรและความสามารถขององค์กร มีอิทธิพลทางตรงต่อการดำเนินกลยุทธ์แบบสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งในประเทศไทย

H2: ทรัพยากรและความสามารถขององค์กร มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งในประเทศไทยผ่านการดำเนินกลยุทธ์แบบสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน

H3: ทรัพยากรและความสามารถขององค์กร มีอิทธิพลทางตรงต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งในประเทศไทย

H4: การดำเนินกลยุทธ์แบบสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน มีอิทธิพลทางตรงต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งในประเทศไทย

ภาพที่ 1 กรอบสมมติฐานงานวิจัย

ที่มา: จากการศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบวัดเจตคติแบบลิคเคอร์ต (Likert Scale) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 7 ระดับ โดยข้อความที่ใช้ได้ประยุกต์จากพัชรภา ลิงทัศนสาร (2558) ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเนื้อหา (Content Validity) แล้ว ผู้วิจัยสามารถกำหนดตัวแปรในการศึกษาได้เป็น 3 กลุ่ม 11 ตัวแปร กลุ่ม 1 ทรัพยากรและความสามารถขององค์กร ประกอบด้วย 6 ตัวแปร คือตัวแปรที่ 1-6 ได้แก่ (1) ทักษะความชำนาญ (2) การจูงใจ (3) วัฒนธรรมการทำงาน (4) ความเป็นหุ้นส่วนกับผู้จัดหาวัตถุดิบ (5) การสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า (6) การยืดเวลาจัดส่งสินค้า กลุ่ม 2 ความได้เปรียบในการแข่งขัน ประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือตัวแปรที่ 7-8 ได้แก่ (7) ความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุน (8) ความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณค่า กลุ่ม 3 ความสามารถในการแข่งขัน ประกอบด้วย 3 ตัวแปร คือตัวแปรที่ 9-11 ได้แก่ (9) ความเร็วในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ (10) คุณภาพ (11) มูลค่าการส่งออก

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

1) การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Tryout) กับตัวอย่างที่มีคุณลักษณะและคุณสมบัติเหมือนกับตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (Hair, et al, 2006) คือผู้บริหารธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งในประเทศไทยจำนวน 30 ราย ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามรายข้อ ควรมีค่า Corrected Item Total Correlation ไม่ต่ำกว่า 0.361 ในงานวิจัยนี้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.363 ถึง 0.917 แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2) การวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งควรมีค่าไม่น้อยกว่า 0.70 (Hair et al., 2006) ในงานวิจัยนี้ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.831 ถึง 0.958 แสดงว่าตัวชี้วัดทุกตัวของทุกปัจจัยมีความเที่ยงตรงในการวัดตัวแปร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์แบบจำลองสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบและการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงในการวัดจากกลุ่มตัวอย่าง 110 ราย ทุกปัจจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ ควรมีค่าการผันแปรของปัจจัย (Eigen Value) มากกว่า 1 โดยในงานวิจัยนี้มีค่าการผันแปรอยู่ระหว่าง 1.39 ถึง 5.54 ตัวแปรแต่ละตัวมีค่าน้ำหนักของปัจจัย (Factor Loading) มากกว่า 0.50 โดยมีค่าน้ำหนักปัจจัยอยู่ระหว่าง 0.56 ถึง 0.95 ค่าสัดส่วนความแปรปรวนของตัวแปร (The Proportion of Variance Explained) อยู่ระหว่างร้อยละ 60 ถึงร้อยละ 89 และค่า KMO มีค่าอยู่ระหว่าง 0.50 ถึง 0.93 จากผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ตัวชี้วัดของแต่ละตัวแปรมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ตัวชี้วัดนั้นร่วมเป็นสมาชิกอยู่ด้วย ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของข้อคำถามรายข้อ มีค่า Corrected Item Total Correlation อยู่ระหว่าง 0.39 ถึง 0.91 แสดงว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในส่วนของผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงหรือการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟานั้น มีค่า 0.96 ซึ่งแสดงว่าตัวชี้วัดทุกตัวของทุกปัจจัยมีความเที่ยงตรงในการวัดตัวแปร

2. การตรวจสอบการแจกแจงปกติของตัวชี้วัดที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง โดยพิจารณาจากค่าความเบ้และค่าความโด่ง พบว่ามีค่าความเบ้สูงสุด เท่ากับ -1.23 และค่าความโด่งสูงสุด เท่ากับ 2.67 แสดงว่า การแจกแจงของตัวแปรเป็นการแจกแจงปกติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

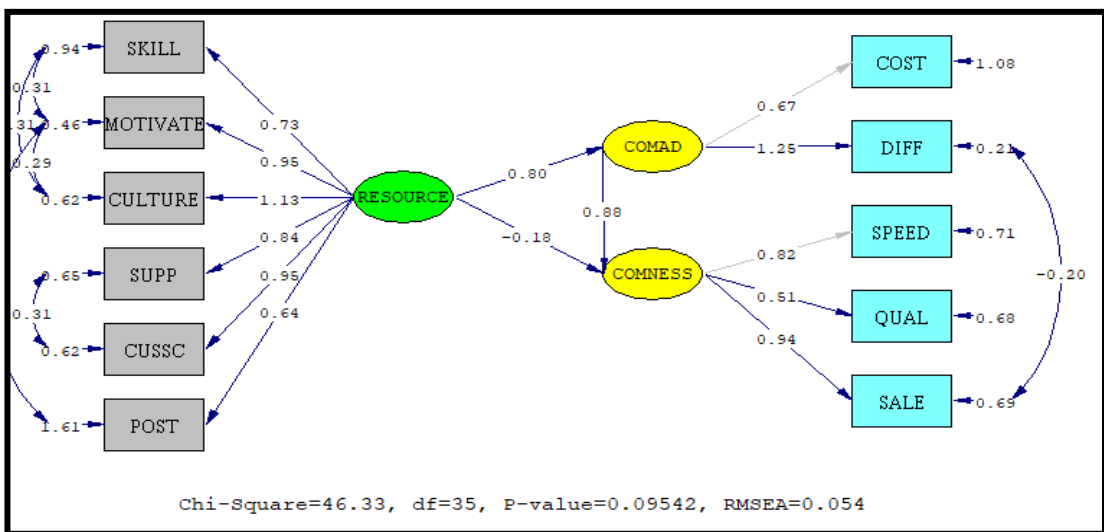
3. การทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังการปรับแต่งพบว่า มีความสอดคล้องในระดับดีโดยมีดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืน (goodness of fit index) ที่ยอมรับได้ในระดับดีซึ่งจะเห็นได้ว่า เส้นทางความสัมพันธ์ตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า Chi-square เท่ากับ 46.33 ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่า p-value เท่ากับ 0.095 และ χ^2_{df} มีค่าเท่ากับ 1.32 ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องค่า GFI, ค่า CFI และค่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.93, 0.98 และ 0.05 ตามลำดับ

4. ผลการทดสอบตามวัตถุประสงค์ เป็นดังนี้

ตารางที่ 2 ชื่อตัวแปรและอักษรย่อในการวิเคราะห์

ชื่อตัวแปรภาษาไทย	ชื่อตัวแปรภาษาอังกฤษ	อักษรย่อ
ด้านทักษะความชำนาญ	skill	SKILL
ด้านการจูงใจ	motivation	MOTIVATE
ด้านวัฒนธรรมการทำงาน	working culture	CULTURE
ด้านความเป็นหุ้นส่วนกับผู้จัดหาวัตถุดิบ	partnership with suppliers	SUPP
ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า	customer relationship	CUSsc
การปฏิบัติการด้านการยืดเวลาจัดส่งสินค้า	postponement	POST
ความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุน	cost advantage	COST
ความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณค่า	differentiate advantage	DIFF
ความเร็วในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	speed of new product developer	SPEED
คุณภาพ	quality	QUAL
มูลค่าการส่งออก	sales	SALE
ทรัพยากรและความสามารถขององค์กร	resource and capability	RESOURCE
ความได้เปรียบในการแข่งขัน	competitive advantage	COMAD
ความสามารถในการแข่งขัน	competitiveness	COMNESS

ที่มา: จากการศึกษา

ภาพที่ 2 โมเดลสมการเชิงโครงสร้างทรัพยากรและความสามารถขององค์กรที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งในประเทศไทย

ที่มา: จากการศึกษา

จากภาพที่ 2 รูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจส่งออกอาหารในประเทศไทย สรุปได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม

ตัวแปรเหตุ	ตัวแปรผล					
	COMAD			COMNESS		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
RESOURCE	0.80**	-	0.80**	-0.18	0.71*	0.53**
COMAD	-	-	-	0.88**	-	0.88**

หมายเหตุ: DE = อิทธิพลทางตรง, IE = อิทธิพลทางอ้อม, TE = อิทธิพลรวม, * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$

ที่มา: จากการศึกษา

จากตารางประกอบด้วยสมการโครงสร้าง 3 สมการ คือ

สมการโครงสร้างที่ 1 ที่มีตัวแปรความได้เปรียบในการแข่งขัน (COMAD) เป็นตัวแปรตามพบว่า ตัวแปรทรัพยากรและความสามารถขององค์กร (RESOURCE) มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการดำเนินกลยุทธ์ความได้เปรียบในการแข่งขัน (COMAD) ขององค์กรโดยมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวก เท่ากับ 0.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ยอมรับสมมติฐานที่ 1

สมการโครงสร้างที่ 2 มีตัวแปรความสามารถในการแข่งขัน (COMNESS) เป็นตัวแปรตามพบว่า ตัวแปรทรัพยากรและความสามารถขององค์กร (RESOURCE) มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อความสามารถในการแข่งขัน (COMNESS) โดยมีค่าอิทธิพล เท่ากับ 0.71 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ยอมรับสมมติฐานที่ 2 และมีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อความสามารถในการแข่งขัน (COMNESS) โดยมีค่าอิทธิพล เท่ากับ -0.18 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปฏิเสธสมมติฐานที่ 3

สมการโครงสร้างที่ 3 มีตัวแปรความสามารถในการแข่งขัน (COMNESS) เป็นตัวแปรตามพบว่า ตัวแปรการดำเนินกลยุทธ์ความได้เปรียบในการแข่งขัน (COMAD) ขององค์กรมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อความสามารถในการแข่งขัน (COMNESS) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยมีค่าอิทธิพลทางตรงเชิงบวก เท่ากับ 0.88 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ยอมรับสมมติฐานที่ 4

จากผลการทดสอบข้างต้นรูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างข้างต้นสรุปได้ว่า

1. ทรัพยากรและความสามารถขององค์กรประกอบด้วย (1) ทักษะความชำนาญของบุคลากรภายในองค์กร (2) การจูงใจบุคลากรภายในองค์กรให้ทำงานด้วยความเต็มใจ (3) วัฒนธรรมการทำงานที่เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินกิจการ (4) การพัฒนาและการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจส่งออกอาหารกับผู้จัดหาวัตถุดิบ (5) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างธุรกิจส่งออกอาหารกับลูกค้าในต่างประเทศ และ (6) การยืดเวลาจัดส่งสินค้าโดยยังคงสามารถสนองความต้องการของลูกค้าได้เช่นเดิมของธุรกิจส่งออกอาหาร มีอิทธิพลทางตรงต่อการ

ดำเนินกลยุทธ์แบบสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

2. การดำเนินกลยุทธ์แบบสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันมีอิทธิพลทางตรงต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

การอภิปรายผล

ข้อค้นพบของงานวิจัยที่นำมาอภิปรายผลนี้เป็นผลของการวิจัยเชิงปริมาณที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ โดยวัตถุประสงค์ กำหนดไว้ว่าเพื่อศึกษาอิทธิพลของทรัพยากรและความสามารถขององค์กรภายใต้ทฤษฎีฐานทรัพยากรที่มีต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งในประเทศไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทรัพยากรและความสามารถขององค์กรประกอบด้วย (1) ทักษะความชำนาญของบุคลากรภายในองค์กร (2) การจูงใจบุคลากรภายในองค์กรให้ทำงานด้วยความเต็มใจ (3) วัฒนธรรมการทำงานที่เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินกิจการ (4) การพัฒนาและการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจส่งออกอาหารกับผู้จัดหาวัตถุดิบ (5) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างธุรกิจส่งออกอาหารกับลูกค้าในต่างประเทศ และ (6) การยืดเวลาจัดส่งสินค้าโดยยังคงสามารถสนองความต้องการของลูกค้าได้เช่นเดิมของธุรกิจส่งออกอาหาร มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการดำเนินกลยุทธ์แบบสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันของธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งในประเทศไทย

จากงานวิจัยในอดีตพบว่า ทุมนมนุษย์ขององค์กรเป็นที่มาของความเปรียบในการแข่งขัน (Barney, 1991) ภายใต้ข้อสมมติว่าทุมนมนุษย์ขององค์กรมีความแตกต่างกัน และความได้เปรียบในการแข่งขันจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลเหล่านั้นสามารถเพิ่มคุณค่าในกระบวนการผลิต อีกทั้งมีลักษณะเฉพาะที่ยากจะหาสิ่งอื่นทดแทนหรือลอกเลียนแบบได้ สอดคล้องกับงานของ Porter (1985); Begin (1991); Cappelli and Singh (1992); Jackson and Schuler (1995) ที่ว่าการปฏิบัติการภายใต้การจัดการทรัพยากรมนุษย์ช่วยสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ โดย Barney (1991) ได้กล่าวถึงการลงทุนในทุมนมนุษย์ที่สามารถช่วยลดความน่าจะเป็นในการเลียนแบบได้โดยคุณภาพที่แตกต่างจากคู่แข่งของพนักงานขององค์กร เมื่อต้องมีการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ เช่น ใช้การฝึกอบรม การสร้างทีม การคัดเลือกพนักงานที่มีคุณภาพโดยกระบวนการคัดเลือก (Selection) ที่มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ ก็จะทำให้ได้พนักงานใหม่ที่มีคุณภาพและทักษะชำนาญ (Becker and Huselid, 1998) ตลอดจนวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรเองก็ช่วยให้พนักงานพัฒนาความสามารถของตน รวมถึงมีงานวิจัยในอดีตที่แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของพนักงานมีผลบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อความพึงพอใจและประสิทธิภาพในการทำงาน (Wagner, 1994) นอกจากนี้วัฒนธรรมการทำงานแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรในองค์กรทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตัดสินใจ รวมถึงมีการทำงานเป็นทีมเพื่อให้บุคลากรสามารถระดมความคิดในการแก้ไขปัญหาซึ่งโครงสร้างงานดังกล่าวทำให้องค์กรสามารถประหยัด

งบประมาณในการจ้างทีมทำงานภายนอก และสามารถหาวิธีการที่จะลดต้นทุนได้อย่างเหมาะสมจึงมีผลให้ต้นทุนของกิจการลดลงได้ อีกทั้งวัฒนธรรมการทำงานแบบนี้ยังมีส่วนช่วยกระตุ้นให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์หรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในองค์กรจึงเหมาะสมทั้งกับการวางตำแหน่งกลยุทธ์ของกิจการที่ความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุน และการวางตำแหน่งกลยุทธ์ความได้เปรียบในการแข่งขันด้านคุณค่าโดยการสร้างความแตกต่างกิจการก็จำเป็นต้องปรับตัววัฒนธรรมการทำงานให้มีลักษณะที่สนับสนุนให้คนทำงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายในองค์กร

นอกจากนี้ Kaleka (2002) พบในงานวิจัยว่า ความสามารถขององค์กรด้านความสัมพันธ์กับผู้จัดการวัตถุดิบก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุน โดยความร่วมมือกับผู้จัดการวัตถุดิบที่สำคัญ ที่เต็มใจจะแบ่งปันความรับผิดชอบเพื่อให้ได้สินค้าที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้จัดการวัตถุดิบ เริ่มต้นตั้งแต่กระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อให้เกิดทางเลือกที่มีประสิทธิภาพด้านต้นทุนมากขึ้นด้วยการช่วยเลือกส่วนประกอบและเทคนิคที่ดีที่สุด และช่วยหาวิธีการเพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์นั้น (Monczka, Trent, and Callahan, 1993) นอกจากนี้การยืดเวลาการจัดส่งสินค้าทำให้องค์กรมีความยืดหยุ่นเพื่อการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ ของผลิตภัณฑ์เพื่อสนองต่อการเปลี่ยนแปลงความต้องการของลูกค้า และเกิดความแตกต่างในการปรับความต้องการ นอกจากนี้ องค์กรยังสามารถลดต้นทุนของ โซ่อุปทาน เพื่อคงความไม่แตกต่างในสินค้าคงคลัง (Lee and Billington, 1992)

2. ทักษะและความสามารถขององค์กรประกอบด้วย (1) ทักษะความชำนาญของบุคลากรภายในองค์กร (2) การจูงใจบุคลากรภายในองค์กรให้ทำงานด้วยความเต็มใจ (3) วัฒนธรรมการทำงานที่เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินกิจการ (4) การพัฒนาและการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจส่งออกอาหารกับผู้จัดการวัตถุดิบ (5) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างธุรกิจส่งออกอาหารกับลูกค้าในต่างประเทศ และ (6) การยืดเวลาจัดส่งสินค้าโดยยังคงสามารถสนองความต้องการของลูกค้าได้เช่นเดิมของธุรกิจส่งออกอาหาร มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งในประเทศไทย ผ่านการดำเนินกลยุทธ์แบบสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน แต่ไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งในประเทศไทย

จากงานวิจัยในอดีตพบว่าผลการประกอบการขององค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสรรหา การคัดเลือกด้วยการทดสอบที่เที่ยงตรง (Terpstra and Rozell, 1993) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการฝึกอบรมพนักงาน (Delaney and Huselid, 1996) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสรรหา การฝึกอบรม การส่งเสริมผลประโยชน์ แรงจูงใจ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและความปลอดภัย (Katou and Budhwar, 2006) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระบบการจ่ายผลตอบแทน (Ichniowski, et al., 1994) และกับการประเมินผลการดำเนินงาน (Gerhart and Milkovich, 1992) รวมถึงวิธีการทำงานที่ถูกสร้างในที่ทำงานนั้นทำให้องค์กรสามารถใช้ทักษะความชำนาญและการ จูงใจพนักงานเพื่อยกระดับผลการประกอบการขององค์กรได้ เช่น ระบบการทำงานแบบมีส่วนร่วมของพนักงาน (Wagner, 1994) ระบบการผลิตแบบทีม (Levine, 1995) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็คือการปฏิบัติภายใต้การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยว่าการปฏิบัติภายใต้การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ (1) ทักษะความชำนาญของบุคลากรภายในองค์กร (2) การจูงใจบุคลากรภายใน

องค์กรให้ทำงานด้วยความเต็มใจ และ (3) วัฒนธรรมการทำงานที่เอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินกิจการ ไม่มีอิทธิพลต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจส่งออกอาหารโดยตรง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Huselid ในช่วงปี 1992-2011 ที่ศึกษาโดย พัชรภา สิงห์ธนสาร (2558) ซึ่งพบว่าได้มีการกล่าวถึงทรัพยากรมนุษย์ไว้ว่าไม่ได้มีความสัมพันธ์กับผลการประกอบการทางการเงินแบบเส้นตรง องค์กรจึงต้องเชื่อมระหว่างทรัพยากรมนุษย์กับกระบวนการนำกลยุทธ์ไปใช้ในทฤษฎีการจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ได้มีการจับคู่อย่างเหมาะสมระหว่าง สถาปัตยกรรมทรัพยากรมนุษย์กับกลยุทธ์ทางเลือก เช่น การวางตำแหน่งกลยุทธ์ของ Porter เช่น การสร้างความแตกต่าง และผู้นำทางต้นทุน ทำให้การนำกลยุทธ์ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Becker and Huselid, 2006) งานวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติการทางทรัพยากรมนุษย์และผลการประกอบการได้บ่งบอกว่าการปฏิบัติการทางทรัพยากรมนุษย์จะมีประสิทธิผลมากที่สุดเมื่อทำเป็นระบบเชื่อมโยงกัน เช่น งานของ Wright, et al. (1996) ที่พบว่าการปฏิบัติการทางทรัพยากรมนุษย์ เช่น การคัดเลือก การประเมิน และการจ่ายผลตอบแทนไม่มีความสัมพันธ์กับผลการประกอบการทางการเงินเมื่อพิจารณาแยกส่วน แต่เมื่อทำงานเป็นระบบสัมพันธ์กันกลับมีผลอย่างมาก

เช่นเดียวกับการจัดการโซ่อุปทาน จากงานวิจัยในอดีตพบว่าสามารถยกระดับผลการปฏิบัติงาน (Narasimhan and Jayaram, 1998; Johnson, 1999; Ahmad and Schroeder, 2001; Frohlich and Westbrook, 2001; Stank, Keller, and Closs, 2001; Zhao, Flynn, and Roth, 2006) คือช่วยลดต้นทุน ปรับปรุงศักยภาพการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการ รวมถึงสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับองค์กร (Bowersox and Morash, 1989; Morris and Calantone, 1991; Lee and Billington, 1992) และในขณะเดียวกันก็ส่งผลต่อผลการประกอบการขององค์กรด้วย

3. การดำเนินกลยุทธ์แบบสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ประกอบด้วย (1) ความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุน และ (2) ความได้เปรียบในการแข่งขันด้านการสร้างคุณค่าก็ยังมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งในประเทศไทย

ความได้เปรียบในการแข่งขันมักถูกใช้อธิบายสัมพันธ์กับผลการประกอบการของคู่แข่งกันภายใต้เงื่อนไขของตลาดขณะนั้น (Peteraf and Barney, 2003, p. 313) จากงานวิจัยของ Piercy, Kaleka, and Katsikeas (1998) ได้ใช้ SPP framework ของ Day and Wensley (1988) คือความได้เปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantage) มาเป็นปัจจัยที่มีผลต่อผลการประกอบการจากการส่งออก นอกจากนี้ Piercy, Kaleka, and Katsikeas (1998) พบว่าองค์กรที่ใช้กลยุทธ์ความได้เปรียบด้านต้นทุน และด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ จำต้องใช้การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า (Customer Relationship) ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับลูกค้าสามารถทำให้องค์กรผลิตสินค้าที่มีความแตกต่างจากคู่แข่ง สร้างค่านิยมที่ยั่งยืนให้กับลูกค้า และสร้างคุณค่าให้กับสินค้าเพื่อมอบให้กับลูกค้า (Magretta, 1998) สามารถปรับปรุงประสิทธิภาพด้านเวลา และประสิทธิภาพการจัดการที่สัมพันธ์กับต้นทุนของหน่วยธุรกิจ ซึ่งนำไปสู่ความพึงพอใจของลูกค้าและปรับปรุงผลการประกอบการทางธุรกิจ (Narasimhan and Das, 2001)

อีกทั้งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตที่กล่าวว่า การจัดการโซ่อุปทาน (Joseph and Gordon, 2006) สามารถยกระดับผลการปฏิบัติงาน (Narasimhan and Jayaram, 1998; Johnson, 1999; Ahmad and Schroeder, 2001; Frohlich and Westbrook, 2001; Stank, Keller, and Closs, 2001; Zhao, Flynn, and Roth, 2006) คือช่วยลดต้นทุน ปรับปรุงศักยภาพการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการ รวมถึงสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้กับองค์กร (Bowersox and Morash, 1989; Morris and Calantone, 1991; Lee and Billington, 1992) และในขณะเดียวกันก็ส่งผลต่อผลการประกอบการขององค์กรด้วยดังเช่นงานวิจัยของ Li, et al. (2006) ที่พบว่า (1) กลยุทธ์ความเป็นหุ้นส่วนกับผู้จัดหาวัตถุดิบ (2) การสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า (3) การแบ่งปันข้อมูล (4) คุณภาพของข้อมูล และ (5) การยืดเวลาจัดส่งสินค้า มีความสัมพันธ์ทางตรงกับผลการดำเนินงานของกิจการ (Dyer, 1996; Noble, 1997; De Toni and Nassimbeni, 1999) และทางอ้อมโดยผ่านความได้เปรียบในการแข่งขัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

การวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจภาคการส่งออกดังนี้

1) หน่วยงานด้านวิชาการ ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงรูปแบบความสัมพันธ์ของทรัพยากรและความสามารถขององค์กรภายใต้ทฤษฎีฐานทรัพยากรที่มีต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งในประเทศไทยซึ่งสามารถเสริมสร้างองค์ความรู้ในด้านการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถของธุรกิจ รวมถึงสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจได้ อีกทั้งรูปแบบการวิเคราะห์นั้นธุรกิจในอีกหลายภาคส่วนสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้นี้ไปประยุกต์ใช้เพื่ออธิบายปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการแข่งขันสำหรับภาคอุตสาหกรรมที่อยู่ในบริบทของการแข่งขันรูปแบบเดียวกันหรือรูปแบบที่คล้ายกันได้

2) หน่วยงานต่อหน่วยงานภาครัฐ ผลการวิจัยครั้งนี้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในด้านการกำกับดูแลส่งเสริมธุรกิจภาคการส่งออกสินค้าของประเทศ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนและกำหนดแนวทางกลยุทธ์ เพื่อพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริมธุรกิจภาคการส่งออกอาหารของประเทศได้อย่างถูกต้อง ตรงประเด็น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้ในโอกาสต่อไป

3) ประโยชน์ต่อผู้ประกอบการด้านการส่งออก ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการส่งออกอาหารของไทยสามารถประเมินความสามารถในการแข่งขันในอนาคตของตนเอง และได้ทราบถึงรูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมส่งออกอาหารในประเทศไทยในตลาดการค้าโลก รวมถึงสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันในอนาคตได้นอกจากนี้อุตสาหกรรมส่งออกสินค้าอื่น ๆ ที่อยู่ในบริบทของการแข่งขันที่คล้ายกันก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เช่นเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ไม่ครอบคลุมตัวแปรที่เกี่ยวกับปัจจัยภายนอก เช่น นโยบายของรัฐบาล สภาพแวดล้อมทางการแข่งขันของตลาดส่งออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดที่เป็นตลาดส่งออกหลักและตลาดที่มีศักยภาพสูงในอาหารแต่ละประเภท รวมถึงปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน โดยอัตราแลกเปลี่ยนนั้นมีผลกระทบต่อต้นทุนของสินค้า โดยภาพรวมแล้วปัจจัยดังกล่าวข้างต้นนั้น อาจมีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจส่งออกอาหารแห้งและอาหารกระป๋องในประเทศไทย นอกจากนี้การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจและการศึกษาทางสถิติที่ไม่ใช่เป็นการศึกษาเชิงทดลอง อาจเป็นไปได้ว่าจะไม่ครอบคลุมประเด็นที่สำคัญได้ทั้งหมด ดังนั้น การวิจัยในครั้งต่อไป จึงควรพิจารณานำปัจจัยดังกล่าวมาศึกษาร่วมด้วย ซึ่งจะทำให้ภาพรวมของการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งในประเทศไทยมีความชัดเจนและครอบคลุมประเด็นปัญหาของธุรกิจส่งออกอาหารกระป๋องและอาหารแห้งได้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์. (2554). *บัญชีรายชื่อผู้ส่งออกสินค้าประเภทอาหารของไทย*. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2554, จาก <http://www.depthai.go.th/Home/tabid/36/Default.aspx>.
- พัชรภา ลิงห์ธนสาร. (2558). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจส่งออกอาหารในประเทศไทย*. ดุษฎีนิพนธ์บริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2559). *มูลค่าสินค้าออกของประเทศไทยตั้งแต่ปี 2555-2557*. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2559, จาก <http://www2.bot.or.th/statistics/ReportPage.aspx?reportID=50&language=th>.
- Ahmad, S. and Schroeder, R.G. (2001). The impact of electronic data interchange on delivery performance. *Production and Operations Management*, 10 (1), 16–30.
- Amit, R. and Shoemaker, P. (1993). Strategic assets and organizational rent. *Strategic Management Journal*, 14, 33-46.
- Barney, J. B. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. *Journal of management (Jofm)*, 17(1), 99-120.
- Becker, B. E. and Huselid, M. A. (1998). High performance work systems and firm performance: A synthesis of research and managerial implications. *Research in Personnel and Human Resource Management*, 16, 53-101.
- Becker, B. E. and Huselid, M. A. (2006). Strategic human resources management: Where do we go from here? *Journal of Management*, 32, 898-925.

- Begin, J.P. (1991). *Strategic employment policy: An organizational systems perspective*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bentler, P. M. and C. P. Chou. (1987). Practical issues in structural modeling. *Sociological Methods & Research*, 16(1), 78-117.
- Bhatnagar Rohit and Amrik S. Sohal. (2005). Supply chain competitiveness: Measuring the impact of location factors, uncertainty and manufacturing practices. *Technovation*, 25, 443-456.
- Bowersox, D.J. and Morash, E.A. (1989). The integration of marketing flows in channels of distribution. *European Journal of Marketing*, 23 (20), 58-67.
- Brzozowski, Len. (February 1, 2011). *Sun Tzu to Toyota-The essence of speed based competition, special report*. Retrieved September 20, 2011, from http://www.xavierleadershipcenter.com/wp-content/uploads/2011/02/1SunTzutoToyota_TheEssenceof SpeedBasedCompetition.pdf.
- Buckley, P.J., Pass, C.L. and Prescott, K. (1998). Foreign market servicing strategies and competitiveness. *J. Gen. Manage*, 17(2), 34-46.
- Cappelli, P. and Singh, H. (1992). Integrating strategic human resources and strategic management. In Lewin, D. Mitchell, O.S. and Sherer, P. (Eds). *Research frontiers in industrial relations and human resources*. Madison,WI.: Industrial Relations Research Association.
- Chou Ying-Chyi, Ying-Ying Hsu and Hsin-Yi Yen. (2009). Human resources for science and technology: Analyzing competitiveness using the analytic hierarchy process. *Technology in Society*, 30, 141-153.
- Day, G.S. and Wensley, R. (1988). Assessing advantage: A framework for diagnosed competitive superiority. *Journal of Marketing*, 52(2), 1-20.
- De Toni, A. and Nassimbeni, G., (1999). Buyer-supplier operational practices, sourcing policies and plant performances: Results of an empirical research. *International Journal of Production Research*, 37(3), 597-619.
- Delaney, J. T. and Huselid, M. A. (1996). The impact of human resource management practices on perceptions of performance in for-profit and nonprofit organizations. *Academy of Management Journal*, 39, 949-969.
- Dyer, J.H., (1996). Specialized supplier networks as a source of competitive advantage: Evidence from the auto industry. *Strategic Management Journal*, 17(4), 271-291.

- Fahy, J. (2002). A resource-based analysis of sustainable competitive advantage in a global environment. *International Business Review*, 11, 57-78.
- Frohlich, M.T. and Westbrook, R. (2001). Arcs of integration: an international study of supply chain strategies. *Journal of Operations Management*, 19(2), 185-200.
- Gerhart, B. and Milkovich, G. T. (1992). Employee compensation: Research and practice. In M. D. Dunnette and L. M. Hough (Eds.). *Handbook of industrial and organizational psychology*, 3, 481-569.
- Hair, J. F., Jr., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E. and Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis* (6th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall International.
- Hooley Graham J., Gordon E. Greenley, John W. Cadogana and John Fahy. (2005). The performance impact of marketing resources. *Journal of Business Research*, 58, 18-27.
- Ichniowski, C., Shaw, K., and Prennushi, G. (1994). *The effects of human resource management practices on productivity*. N.P.: Graduate School of Business Columbia University.
- Jackson, S. and Schuler, R. (1995). Understanding human resource management in the context of organizations and their environments. *Annual Review of Psychology*, 46, 237-264.
- Johnson, J.L. (1999). Strategic integration in industrial distribution channels: Managing the interfirm relationship as a strategic asset. *Journal of Academy of Marketing Sciences*, 27(1), 4-18.
- Joseph R. and Gordon C. (2006). European supply chain trends: Influencing the management agenda. *Supply chain Europe*, 15(4), 16-19.
- Kaleka, A. (2002). Resources and capabilities driving competitive advantage in export markets: Guidelines for industrial exporters. *Industrial Marketing Management*, 31(3), 273-283.
- Katou, A. and Budhwar, P. (2006). The effect of human resource management systems on organizational performance: Test of a mediating Model. *International Journal of Human Resource Management*, 17(7), 1223-1253.
- Kiyosaki, Robert. (June 26, 2010). *The Business of the 21st Century*. Retrieved September 20, 2011, from <http://daveanddawncook.com/theres-8-assets-you-gain-thru-network-marketing-heres-1/>
- Kumar, A, Motwani, J, and C Douglas. (1999). A quality competitiveness index for benchmarking. *An International Journal*, 6(1), 12-21.
- Lee, H.L. and Billington, C. (1992). Managing supply chain inventory: Pitfalls and opportunities. *Sloan Management Review*, 33(3), 65-73.

- Levine, D.I. (1995). *Reinventing the workplace: How business and employees can both win*. Washington, D.C.: Brookings Institution.
- Li, Suhong S, Bhanu Ragu-Nathanb, T.S. Ragu-Nathanb, and S. Subba Rao. (2006). The impact of supply chain management practices on competitive advantage and organizational performance. *Omega*, 34 (2006), 107 – 124.
- Lui Pang-Lo, Wen-Chin Chen, and Chih-Hung Tsai. (2004). An empirical study on the correlation between knowledge management capability and competitiveness in Taiwan's industries. *Technovation*, 24, 971-977.
- Magretta, J. (1998). The power of virtual integration: An interview with Dell computers' Michael Dell. *Harvard Business Review*, 76(2), 72–84.
- Makadok, R. (2001). Toward a synthesis of the resource-based and dynamic capability views of rent creation. *Strategic Management Journal*, 22(5), 387-401.
- Monczka, R.M., Trent, R.J. and Callahan, T.J., (1993). Supply base strategies to maximize supplier performance. *International Journal of Physical Distribution and Logistics*, 24(1), 42–54.
- Morgan, N.A., Vorhies, D.W. and Schlegelmilch, B.B. (2006). Resource-performance relationships in industrial export ventures: The role of resource inimitability and substitutability. *Industrial Marketing Management*, 35(5), 621-633.
- Morris, M.H. and Calantone, R.J. (1991). Redefining the purchasing function: An entrepreneurial perspective. *International Journal of Purchasing and Materials Management*, 27(4), 2–9.
- Narasimhan, R. and Das, A. (2001). The impact of purchasing integration and practices on manufacturing performance. *Journal of Operations Management*, 19, 593–609.
- Narasimhan, R. and Jayaram, J. (1998). Causal linkage in supply chain management: An exploratory study of North American manufacturing firms. *Decision Science*, 29(3), 579–605.
- Noble, D. (1997). Purchasing and supplier management as a future competitive edge. *Logistics Focus*, 5 (5), 23–27.
- Peteraf, M. A. and Barney, J.B. (2003). Unraveling the resource-base tangle. *Managerial and Decision Economics*, 24(4), 309-323.
- Piercy, N. F., Kaleka, A., and Katsikeas, C.S. (1998). Sources of competitive advantage in high performing exporting companies. *Journal of World Business*, 33(4): 378-393.
- Porter, M. E. (1985). *Competitive Advantage: Creating and sustaining superior performance*. New York: The Free Press.
- Stank, T.P., Keller, S.B., and Closs, D.J. (2001). Performance benefits of supply chain integration. *Transportation Journal*, 41(2), 31–46.

- Supitchayangkool, Surat. (2005). *A study of relationship between resources/capabilities, positional advantages, and export venture performance of Thai food exporters*. Doctoral dissertation D.B.A., Nova Southeastern University, Florida.
- Terpstra, D. and Rozell, E. (1993). The relationship of staffing practices to organization level measures of performance. *Personnel Psychology*, 46, 27-48.
- Wagner, J.A. (1994). Participation's effect on performance and satisfaction: A reconsideration of research evidence. *Academy of Management Review*, 19, 312-330.
- Wright, P.M., McCormick, B., Sherman, S. and McMahan, G.C. (1996). The role of human resources practices in petro-chemical refinery performance. *In Paper presented at the 1996 Academy of Management meeting*. Cincinnati, OH.: n.p.
- Zhao, X., Flynn, B.B. and Roth, A.V. (2006). Decision sciences research in China: A critical review and research agenda—foundations and overview. *Decision Sciences*, 37 (4), 451–496.